

MINISTERUL JUSTIȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 03/7820 din 30 august 2023

**Agencia de Stat pentru
Proprietate Intelectuală**

Copie: **Cancelaria de Stat**

Cu privire la demersul Cancelariei de Stat nr. 18-69-8597 din 14 august 2023, prin care a fost remis spre avizare/expertiză proiectul de hotărîre cu privire la aprobarea proiectului de lege privind protecția secretelor comerciale (**nr. unic 676/AGEPI/2023**), Ministerul Justiției comunică următoarele.

1. **Cu privire la art. 5**, atragem atenția că acest articol este format dintr-un alineat unic. Prin urmare, textul „(1)” urmează a fi exclus.

2. **Cu privire la art. 6**, remarcăm că art. 2 alin. (1) și (2) din *Codul de procedură civilă* prevăd următoarele:

„(1) Procedura de judecare a cauzelor civile în instanțele judecătorești de drept comun este stabilită de Constituția Republicii Moldova, de hotărîrile și deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului, de hotărîrile Curții Constituționale, de prezentul cod și de alte legi organice. Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispozițiilor fundamentale ale Constituției Republicii Moldova și prezentului cod.

(2) În caz de coliziune între normele prezentului cod și prevederile Constituției Republicii Moldova, se aplică prevederile Constituției, iar în caz de discordanță între normele prezentului cod și cele ale unei alte legi organice, se aplică reglementările legii adoptate ulterior.”

Din prevederile expuse *supra* reiese faptul că prezentul proiect de lege va avea caracter de *lex specialis* în raport cu prevederile generale din *Codul de procedură civilă* și, prin urmare, vor avea aplicabilitate directă și nemijlocită.

Cu toate acestea, pentru a preveni eventualele interpretări eronate din partea instanțelor de judecată, precum și pentru a asigura o claritate sporită cu privire la

relația dintre prevederile *Codului de procedură civilă* și prevederile prezentei legi, propunem completarea art. 6 cu un alineat suplimentar, cu următorul cuprins:

„(2) *Cererea de chemare în judecată se depune și se judecă în conformitate cu prevederile generale din Codul de procedură civilă, cu excepțiile și completările stabilite de prezenta lege.*”.

3. **În denumirea art. 7**, cuvintele „*de drept procesual*” se vor substitui cu cuvintele „*de drept procedural*”. Or:

- a) drepturile subiective ale participanților la proces sunt de natură procedurală, în sensul în care existența acestora este reglementată de norme juridice procesuale;
- b) *Codul de procedură civilă* operează strict cu conceptul de „*drept procedural*” (e.g. art. 3, 26, 27, 56, 58-61, 70, 72, etc.).

4. **Cu privire la art. 7 alin. (2)**, remarcăm că această prevedere transpune *mot à mot* art. 7 alin. (2) din *Directiva (UE) 2016/943 a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2016 privind protecția know-how-ului și a informațiilor de afaceri nedivulgate (secrete comerciale) împotriva dobândirii, utilizării și divulgării ilegale* (în continuare – *Directiva (UE) 2016/943*).

Relevăm faptul că *Codul de procedură civilă* conține un șir de prevederi referitoare la folosirea cu rea-credință a drepturilor procedurale. În acest sens este relevant, în special, art. 61 din *Codul de procedură civilă*:

„**Articolul 61.** Obligația participanților la proces de a se folosi cu bună credință de drepturile lor procedurale

(1) Participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

(2) În caz de folosire cu rea-credință a drepturilor procedurale, instanța de judecată, la cererea părții interesate, obligă partea vinovată să repare prejudiciul cauzat.

(3) Participanții la proces care exercită drepturile procedurale în mod abuziv se sancționează de către instanța de judecată cu amendă în mărime de pînă la 50 de unități convenționale.”.

Totuși, pornind de la faptul că este interpretabil în ce măsură art. 61 din *Codul de procedură civilă* este aplicabil și în cazul inițierii/intentării cu rea-credință a unor proceduri judiciare, considerăm că este oportună menținerea art. 7 alin. (2) din prezentul proiect de lege.

Însă, pentru racordarea sistemică a acestei norme la prevederile din *Codul de procedură civilă*, considerăm necesară reformularea acestui alineat, după cum urmează:

„(2) Art. 61 din *Codul de procedură civilă* se aplică în mod corespunzător și în cazul în care o cerere de chemare în judecată cu privire la dobândirea, utilizarea sau divulgarea ilegală a unui secret comercial este în mod evident nefondată și se constată că reclamantul a intentat acțiunea în mod abuziv sau cu rea-credință.”.

5. Adicional, la art. 7 alin. (2), cuvintele „*daune-interese*” urmează a fi substituite cu cuvântul „*despăgubiri*”. Or, *Codul civil*, precum și alte prevederi din prezenta lege, operează cu noțiunea de „*despăgubire*”.

6. Cu privire la art. 7 alin. (3), considerăm că această prevedere urmează a fi exclusă, din cauza următoarelor considerente:

- a) norma corelativă din *Directiva (UE) 2016/943* prevede că statele membre „*pot*” prevedea ca măsurile menționate la pct. 4 din prezentul aviz să facă obiectul unor proceduri juridice separate. Deci, nu instituie în acest sens o obligație;
- b) art. 61 din *Codul de procedură civilă* este incident în contextul aceleași proceduri judiciare și nu descrie ipoteza unor proceduri judiciare distincte;
- c) este oportun ca competența de examinare a unor pretenții ce vizează exercitarea cu rea-credință a drepturilor procedurale (inclusiv de intentare cu rea-credință a unei acțiuni) să fie atribuită în sarcina judecătorului care nemijlocit a examinat și fondul cauzei intentate. Or, acesta deja este familiarizat cu circumstanțele particulare ale cauzei pendinte, precum și cu comportamentul procesual al participanților;
- d) nu în ultimul rând, nici România nu a transpus această prevedere în *Ordonanța de urgență nr. 25/2019 privind protecția know-how-ului și a informațiilor de afaceri nedivulgate care constituie secrete comerciale împotriva dobândirii, utilizării și divulgării ilegale, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative* (în continuare – *Ordonanța de urgență nr. 25/2019*), pornind de la conținutul prevederii de la art. 190 din *Codul de procedură al României*.

7. La art. 9 alin. (1), sintagma „*funcționarii judiciari*” urmează a fi substituită cu sintagma „*personalul instanțelor judecătorești*”. Or, cadrul normativ al Republicii Moldova nu operează cu noțiunea de „*funcționar judiciar*”.

8. **La art. 9 alin. (4) lit. b)**, cuvintele „*sau transcrierile*” urmează a fi excluse. Or, *Codul de procedură civilă* operează doar cu noțiunea de „*înregistrări*”, nu și „*transcrieri*”.

9. **La art. 10 alin. (1) lit. c)**, este necesară excluderea cuvintelor „*sau predarea*”. Or, pentru cadrul normativ al Republicii Moldova nu este specific o astfel de măsură asiguratorie.

Observăm că și la art. 10 alin. (1) lit. c) din *Ordonanța de urgență nr. 25/2019* este utilizată doar noțiunea de „*indisponibilizare*” (i.e. sechestrare).

10. Adicional, **la art. 10 alin. (1) lit. c)**, este necesară substituirea cuvintelor „*de a încălca*” cu cuvintele „*că contravin*”. Or, noțiunea de bază utilizată la art. 2 este de „*mărfuri care contravin normelor*”.

11. **La art. 10 alin. (2) și (3)**, pornind de la specificul limbajului legislației procedurale a Republicii Moldova, precum și luând în considerație prevederile de la art. 127¹ și 127² din *Codul de procedură civilă*, cuvintele „*obiectul constituirii unei garanții*”, de la art. 10 alin. (2) și (3), urmează a fi substituite cu cuvintele „*obiectul unei cauțiuni*”.

Or, în sensul reglementărilor din *Codul de procedură civilă*, garanția cu caracter asiguratoriu în cadrul unui proces civil este de natură patrimonială și poartă denumirea convențională de „*cauțiune*”.

Observăm că aceeași soluție este oferită și la art. 10 alin. (2) din *Ordonanța de urgență nr. 25/2019*.

12. **La art. 11 alin. (3)**, cuvântul „*încetarea*” urmează a fi substituit cu cuvântul „*revocarea*”, care este mai potrivit pentru anularea măsurilor asiguratorii. Acest termen este utilizat și la art. 13 alin. (3), în cazul măsurilor corective. Prin urmare, este necesar de asigurat o abordare unitară a limbajului textului proiectului.

13. **La art. 11 alin. (3) lit. a)**, cuvântul „*luarea*” se va substitui cu cuvântul „*dispunerea*”. Or, măsurile provizorii și asiguratorii sunt dispuse/aplicate de instanța de judecată și nu „*luate*”. Acest termen va fi în corespundere, atât cu art. 10, cât și cu teza introductivă de la art. 11 alin. (3).

14. **La art. 12 alin. (3)**, cuvintele „*organizațiilor caritabile*” urmează a fi substituite cu cuvintele „*organizațiilor filantropice*”, în conformitate cu

terminologia utilizată în *Legea nr. 1420/2002 cu privire la filantropie și sponsorizare* (art. 2 alin. (2) și art. 27).

15. Cu privire la art. 13 alin. (1), remarcăm faptul că la acest alineat sunt enumerate în mod identic circumstanțele prevăzute la art. 11 alin. (2). Astfel, pentru a evita dublările și paralelismele legislative, este necesară reformularea art. 13 alin. (1), după cum urmează:

„(1) La dispunerea măsurilor prevăzute la art. 12 și pentru evaluarea proporționalității acestora, instanța de judecată trebuie să țină seama de circumstanțele specifice ale cazului, inclusiv, după caz, cele prevăzute la art. 11 alin. (2) lit. a)-h).”

16. Cu privire la art. 14 alin. (2), pentru asigurarea clarității și previzibilității normei juridice, este necesară expunerea acesteia în următoarea redacție:

„(2) Limitarea răspunderii materiale a salariatului față de angajator, prevăzută la art. 336 din Codul muncii, în ceea ce privește despăgubirile pentru dobândirea, utilizarea sau divulgarea ilegală a unui secret comercial al angajatorului, se aplică în cazul în care salariatul a acționat fără intenție.”

17. La art. 14 alin. (4), pentru asigurarea clarității normei juridice, după cuvintele „*modul de determinare*” urmează a fi introduse cuvintele „*a despăgubirilor*”.

18. Cu privire la art. 15 alin. (1), pentru asigurarea clarității și previzibilității normei juridice, este necesară dezvoltarea acestei prevederi, încât să clarifice:

a) în sarcina cărui subiect este dispusă asigurarea publicității hotărârii judecătorești; și

b) modalitățile indicative (*i.e.* nu exhaustive) de publicare a hotărârilor judecătorești sau a informațiilor în privința acestora.

În acest sens, sunt exemplificative reglementările relevante din Franța¹ și Lituania².

Astfel, propunem ca art. 15 alin. (1) să fie expus în următoarea redacție:

„(1) Instanța de judecată, la cererea reclamantului, poate dispune, în sarcina și pe cheltuiala făptuitorului, măsuri corespunzătoare pentru diseminarea informațiilor cu privire la hotărâre, în special publicarea integrală sau parțială a acesteia în mijloace de informare în masă.”

¹ <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000037262111/>

² <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/86178ac24dfb11e88525a4bc7611b788?jfvw=-11gea3wdkd>

19. **Cu privire la tabelul de concordanță**, considerăm oportună completarea compartimentului 5 (proiectul de act normativ național) în privința art. 16 din *Directiva (UE) 2016/943*:

a) cu art. 245¹⁰ din *Codul penal* (Obținerea ilegală și/sau divulgarea informațiilor ce constituie secret comercial sau bancar); și

b) cu art. 107 din *Codul contravențional* (Obținerea sau divulgarea informațiilor care constituie secret comercial, bancar sau fiscal).

Or, aceste componente reprezintă măsuri punitive care au tangență directă cu sancțiunile menționate la art. 16 din *Directiva (UE) 2016/943*.

20. **Cu privire la analiza de impact**, remarcăm că aceasta nu a fost actualizată în corespundere cu proiectul de lege transmis spre avizare (*i.e.* care propune adoptarea unei legi speciale, nu simpla modificare a *Codului civil*).

Prin urmare, este necesară ajustarea sub-compartimentului b) de la compartimentul 3, a sub-compartimentelor b¹) și e) de la compartimentul 4, precum și a sub-compartimentului a) de la compartimentul 5.

Secretar de stat

/semnat electronic/

Stanislav COPEȚCHI

Digitally signed by Copetchi Stanislav
Date: 2023.09.01 11:26:33 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex.: Victor Kalughin
Tel.: (022) 20 14 69
E-mail: victor.kalughin@justice.gov.md

MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

MD - 2012, mun. Chișinău,
str. 31 August 1989, nr. 82
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md
e-mail: secretariat@justice.gov.md

Nr. 03/8267 din 19 septembrie 2023

**Agenția de Stat pentru
Proprietate Intelectuală**

Cu privire la demersul nr. 1411 din 14 septembrie 2023, prin care a fost remis spre avizare repetată proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind protecția secretelor comerciale (**nr. unic 676/AGEPI/2023**), Ministerul Justiției reține unele propuneri de îmbunătățire a proiectului și documentelor aferente, după cum urmează:

1. **La art. 12 alin. (1)**, sintagma „În cazul în care s-a constatat” se va expune la timpul prezent, în următoarea redacție: „În cazul în care constată”.

Or, în corespundere cu art. 54 alin. (1) lit. j) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, verbele se utilizează, de regulă, la timpul prezent.

2. **La art. 17 lit. b)**, referința la elementele structurale din *Codul civil* se vor expune în ordine descrescătoare, în următoarea redacție:

„b) în *Cartea a treia, Titlul III, Capitolul XXXIII, secțiunea a 3-a se abrogă.*”.

3. **La compartimentul 5 din tabelul de concordanță**, referitor la art. 16, considerăm că referința la art. 245¹⁰ din *Codul penal* trebuie să fie la sfârșit (*i.e.* după art. 320 din *Codul penal*). Or, art. 320 are o relevanță mai strânsă cu obiectul de reglementare al art. 16 din *Directiva (UE) 2016/943*. Această consecutivitate a articolelor va fi importantă în contextul evaluării transpunerii directivei de către reprezentanții Comisiei Europene.

Secretar de stat

/semnat electronic/

Stanislav COPETCHI

Digitally signed by Copetchi Stanislav
Date: 2023.09.19 13:28:17 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex.: *Victor Kalughin*
Tel.: (022) 20 14 69
E-mail: victor.kalughin@justice.gov.md